

VINERI • 1 OCTOMBRIE 2010 • ANUL LX NR. 40

FONDAT ÎN 1951 **FOAIA** 80 ANI

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

*Votați candidații
Uniunii Culturale
a Românilor din Ungaria!*

www.foaia.hu / foaia@foaia.hu

***Mocirlă națională
Declarații false la alegerile minoritare
Românii din Jula pot alege acum un deputat român în Consiliul Local***

CALENDAR ORTODOX

4 octombrie, luni – Sf. Mc. Ierotei, Ep. Atenei; Sf. Mc. Domnina, Audact și Calistena.
5 octombrie, marți – Sf. Mc. Haritina și Mamelta.
6 octombrie, miercuri – † Sf. Ap. Toma; Sf. Mc. Eroliada.
7 octombrie, joi – Sf. M. Mc. Serghie și Vah; Sf. Sfințiți Mc. Iulian, Chesarie și Polihronie.
8 octombrie, vineri – Cuv. Pelaghia și Taisia.
9 octombrie, sâmbătă – Sf. Ap. Iacob al lui Alfeu; Cuv. Andronic și Atanasia.
10 octombrie, duminică – Sf. Mc. Evlampie și Evlampia, sora lui; Cuv. Vasian și Teofil Mărt. Duminica a XX-a după Rusalii (Învierea fiului văduvei din Nain).

Foaia a scris...

Acum 40 de ani

„Inaugurarea bibliotecii de naționalitate din Micherechi a avut loc într-un cadru festiv. Au participat reprezentanții vieții sociale și politice din județ și ai organelor locale. După cuvântarea sa, tovarășul Dér a inaugurat simbolic noul edificiu public, apoi l-a predat președintelui sfatului comunal, tovarășului Teodor Borszékí. Despre acest ajutor președintele a spus următoarele: – Această nouă și modernă clădire a bibliotecii a costat 290 mii de forinți. Din această sumă, 100 de mii am primit de la comitetul executiv de plasă, restul sumei a fost asigurat din fondul de dezvoltare comunală. Două treimi din cheltuielile amenajării cu mobilier a bibliotecii a asigurat biblioteca județeană și am primit ajutor și de la alte organe, printre care de la Uniunea Democratică a Românilor din Ungaria, care ne-a donat cărți românești cu care a fost completat stocul de cărți al bibliotecii. Din cuvintele președintelui am putut afla, că împreună cu cărțile noi primite și cumpărate, numărul volumelor din bibliotecă s-a ridicat la 4200, ceea ce înseamnă că pe cap de locuitor revin 1,6 volume, ceea ce este mulțumitor. Anul trecut când biblioteca a avut un stoc de cărți mai redus, micherechenii au împrumutat 10 mii de volume.” (La inaugurarea bibliotecii din Micherechi, autor: Al. Hoțopan, Foaia Noastră, Nr. 19, 1 octombrie 1970, pag. 1)

Acum 30 de ani

„Activitățile poceienilor, care au lăsat urme rodnice, merită cu atât mai multă apreciere, cu cât ele au avut de înfruntat greutăți specifice ce se ivesc în general în activitatea culturală, activitate sprijinită pe o muncă benevolă, însuflețită. Sătenii au dat un exemplu frumos de ținută morală, concretizată prin muncă voluntară și atenție, încât am putut părăsi localitatea și să-mi iau rămas bun de la Mihai Ciotea cu mulțumire și satisfacție.” (Viața culturală la Pocei, autor: -tb-, Foaia Noastră, Nr. 39, 28 septembrie 1980, pag. 1)

Acum 10 ani

„Când radiofoniștii români de pretutindeni au sărbătorit la noi sâmbăta trecută, la Centrul Cultural din Jula, ei au avut ocazia să urmărească un program cultural interesant, o secvență frumoasă din viața noastră culturală. Acest program a fost, în plus, și grăitor, căci cei care în această sâmbătă seară au reprezentat cultura noastră, cu toții au fost tineri, copii – o generație nouă, care știe și cunoaște cultura noastră strămoșească.” (Sâmbăta seara, autor: Șt. Oroian, Foaia românească, Nr. 39, 29 septembrie 2000, pag. 5)

Budapesta

Bogdan Aurescu în vizită în Ungaria

Secretarul de stat pentru afaceri europene din cadrul Ministerului Afacerilor Externe de la București, Bogdan Aurescu, a avut luni, 27 septembrie, la Budapesta, consultări pe teme europene, respectiv privind problematica minorităților naționale din cele două state.

Consultările cu Győri Enikő, secretar de stat pentru afaceri europene în cadrul Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Ungare, au vizat elemente de actualitate aflate în discuție la nivel european, în contextul exercitării de către Ungaria a președinției Consiliului Uniunii Europene în semestrul I al anului 2011: noua Perspectivă Financiară 2014–2020, Strategia europeană pentru regiunea dunăreană, aderarea României la spațiul Schengen, Politica de Coeziune și Politica Agricolă Comună, securitatea energetică, extinderea UE, Balcanii de Vest și Vecinătatea Estică.

Secretarul de stat Bogdan Aurescu a avut de asemenea întâlniri cu Gottfried Péter, consilierșef al primului ministru al

Republicii Ungare pe probleme de politici europene și relații economice internaționale, și cu Balog Zoltán, secretar de stat pentru incluziune socială în

cadrul Ministerului Administrației Publice și Justiției, cu care vor fi abordate aspecte privind problematica incluziunii sociale la nivel UE.

De asemenea, în calitate de copreședinte din partea română al Comitetului de specialitate româno-ungar de colaborare în domeniul minorităților naționale, Bogdan Aurescu a avut o întâlnire cu Répás Zsuzsanna, subsecretar de stat responsabil cu politica națională a Republicii Ungare în cadrul Ministerului Administrației Publice și Justiției, cu care a abor-

dat subiecte privind minoritatea română din Ungaria și stadiul îndeplinirii recomandărilor cuprinse în Protocolul Comitetului de specialitate româno-ungar de colaborare în domeniul minorităților naționale, semnat la 14 iulie 2009, informează AGERPRES.

Jula

Program de dansuri și cântece populare

Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria, cu sprijinul Centrului Cultural Județean Arad, organizează duminică, 10 octombrie, de la ora 16.00, la Centrul Cultural Românesc din Jula, cea de-a treia ediție a programului cultural pentru păstrarea tradițiilor populare românești „La obârșii, la izvor”. Invitați la eveniment vor fi mai mulți soliști de muzică populară, ansambluri de dansuri și instrumentiști renumiți din județul Arad. A.B.

Poza săptămânii

Bustul lui Pomuț Țușăușu cheamă pe românii din Jula să stea la soare.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă:

Alegeri locale și minoritare – 3 octombrie 2010

Declarații false la alegerile minoritare

În numărul anterior al săptămânalului nostru am publicat numele acelor candidați care au fost sau chiar și în prezent sunt deputați în autoguvernările țiganilor, dar la alegerile din 3 octombrie 2010 s-au prezentat pentru alegerile reprezentanților românești.

Organizațiile care i-au desemnat sunt următoarele:

1. Asociația pe Țară pentru Reprezentarea Intereselor Românilor din Ungaria (AȚRIRU) – Magyarországi Románok Országos Érdekképviseleti Egyesülete (MROÉE), cu sediul la Chitighaz, piața Fő nr. 2, președinte: *Gulyás György*.

2. Asociația Română din Budapesta (ARB) – Budapesti Román Egyesület (BRE), cu sediul în Budapesta, sect. VI, str. Rózsa nr. 48, președinte: *Roxin Anna*.

3. Uniunea Democratică Maghiaro-Română (UDMR) – Magyar-Román Demokratikus Szövetség (MRDSZ), cu sediul în Budapesta, sect. XVI, str. Akácfa nr. 52, președinte: *Papp Zoltán*.

Înainte de alegeri candidații trebuie să depună declarația proprie despre cunoașterea limbii comunității, precum să declare dacă mai devreme au fost sau nu membri în autoguvernarea altei minorități. Declarația candidatului constituie un act oficial. Veridicitatea documentului este întărită și prin semnătura conducătorului organizației

ei care l-a desemnat pe candidatul respectiv. Legea nr. C. din 1997 privitor la procedura electorală, paragraful 115/J (3) stabilește că declarația candidatului la alegerile minoritare poate fi cunoscută de oricine, documentul este public.

Redăm mai jos numele acelor candidați care, potrivit datelor publice de pe site-ul Biroului Electoral Central (www.valasztas.hu) mai devreme au fost sau sunt și în prezent membri și deținători de funcții în autoguvernările altor minorități, dar în documentul oficial pentru alegerile din 2010 au depus declarație falsă, negând realitatea despre funcțiile lor în autoguvernările țiganilor.

Geszt (jud. Bichiș)
Balogh Barnabás (AȚRIRU)

1998, 1995 deputat în Autoguvernarea Țiganilor
Balogh Barnabásné (AȚRIRU)

2002, 1998, 1995 – deputat în Autoguvernarea Țiganilor

Budapesta, sect. XXI.
Nagy Béla (AȚRIRU)

2006, 2002 – deputat în Autoguvernarea Țiganilor

Szalonna (jud. BAZ)
Orgona Győző (ARB)
2006, 1998 – deputat în Autoguvernarea Țiganilor
2002 – deputat în Autoguvernarea Croaților
Rusznayák Dezső (ARB)
2006, 1998 – deputat în Autoguvernarea Țiganilor
2002 – deputat în Autoguvernarea Croaților

Szendró (jud. BAZ)
Szavuly Sándor (ARB)
2002 – deputat în Autoguvernarea Țiganilor

Szendrolád (jud. BAZ)
Szavuj József (ARB)
1998, 1994 – deputat în Autoguvernarea Țiganilor
Dányi József (ARB)
1998 – deputat în Autoguvernarea Țiganilor

Martonyi (jud. BAZ)
Dolányi Bertalan (ARB)
2002, 1998 – deputat în Autoguvernarea Țiganilor

Menționăm și de această dată că informațiile publicate mai sus sunt culese din paginile oficiale de pe Internet ale organelor electorale, iar conform legii în vigoare declarațiile candidaților pot fi cunoscute de oricine.

Alte date publice nu ne stau la dispoziție, astfel, nu avem cum să verificăm eventuala coincidență a numelor de familie.

E.I.

EDITORIAL

Mocirlă națională

În timp ce Franța și Italia pun pe drumuri țiganii, desființând taberele pe care aceștia le-au făcut la marginea marilor orașe, iar instituțiile UE urgentează soluționarea problemei țiganilor central și est-europeni, în Ungaria mai mulți țigani se dau drept români, participând la alegerile minoritare din 3 octombrie 2010 ca și candidați pentru autoguvernările minoritare românești. De unde știm că aceștia sunt țigani dacă nu i-am văzut niciodată, nu știm dacă sunt brunetși sau blonzi? Deoarece cunoaștem numele și declarațiile lor (care sunt publice) pentru alegerile minoritare. Persoane care până în 2 octombrie sunt membri, unii chiar președinți, ai autoguvernărilor țigănești, iar pe 3 octombrie figurează deja ca și candidați pentru autoguvernările românești, își bat joc nu doar de legile țării, ci în primul rând de adevărata comunitate românească din Ungaria.

Ca să înțeleg și să cunosc mai bine istoria și sufletul acestui popor rătăcitor, am început să citesc o carte excepțională despre țigani. O carte scrisă de un american, care are o mare admirație și dragoste față de aceștia. Lectura introduce cititorul într-o lume tainică, cu legi proprii ale țiganilor din Albania sau Serbia, Cehia sau România. Nu știu din ce motiv, dar țiganii din Ungaria nu sunt prezenți. Regulile pe baza cărora acest popor își organizează toată viața, credințele și superstițiile lor sunt prea puțin cunoscute de către popoarele cu care aceștia trăiesc împreună. Poate și de aici izvorăsc multe neînțelegeri. Că nu-i cunoaștem. Și, deci, nu îi acceptăm. Normal că nu mă gândesc la sufletul țiganilor care fură sau omoară. Dar oare numai ei fură și omoară? Criminalitatea nu este o problemă țigănească, cum nici lipsa locurilor de muncă sau șomajul. Sunt probleme naționale, pe care însă noile state democratice din centrul Europei în loc să le rezolve, le-a aruncat pe seama țiganilor. Victimizarea țiganilor este un cerc vicios, care nu vindecă, ci adâncește rănille seculare.

Cu ce s-au ales acei români din Ungaria care din 1998 încoace, dar mai ales la alegerile minoritare ce se țin din patru în patru ani, strigă în continuu că în sectoarele budapestane și în unele (și tot mai multe) localități din provincie este etnobiznis? Că majoritatea așa-ziselor autoguvernări românești sunt compuse, de fapt, din membri ne-români. Iar printre acești ne-români sunt mulți țigani, dar poate și mai mulți unguri. În timp ce noi, românii strigăm etnobiznis, pentru că țiganii se infiltrează în autoguvernările românești, țiganii strigă etnobiznis, pentru că numeroși unguri se dau de țigani și alcătuiesc autoguvernări țigănești (sic!). Este incredibil, nu-i așa? Cu toate că asta se întâmplă azi, în Ungaria, anul Domnului 2010. Trăim într-o mocirlă națională.

Pe tot dreptul putem întreba: neregulile din sistemul de autoguvernări minoritare din Ungaria sunt o problemă românească? Sau o problemă țigănească? Nu și nu. Este o problemă națională, care poate fi soluționată numai prin modificări de legi, prin controale severe și prin introducerea unor sancțiuni. Și, în paralel cu modificările de legi, căutarea vinovaților pentru aceste abuzuri. Pentru că sunt și de ăștia. Și nu trebuie căutat prea mult. Vinovații principali sunt conducătorii acelor asociații românești, care au desemnat candidați ne-români în zeci de autoguvernări. Și au făcut asta cu știința, din interese proprii: ca să mai domnească încă patru ani! Nu le-a fost destul 12 ani. Ar fi cea mai mare rușine – o rușine autodistrugătoare – pentru românii din Ungaria să fie reprezentați încă patru ani de astfel de persoane, cel puțin controversate.

Eva Iova

Editorialul poate fi citit în limba maghiară pe www.foaia.hu, în rubrica: MAGYARUL

Schema pe baza căreia s-a organizat AȚRU

Pe scurt...

UNGARIA ȘI MONEDA UE

Ungaria estimează că va îndeplini toate criteriile necesare pentru adoptarea monedei unice până în 2014–2015, a declarat recent șeful cancelariei primului ministru, *Varga Mihály*, într-un interviu acordat postului public de televiziune m1. „Sper că vom putea adopta euro cât mai curând posibil. Sunt sigur că până în 2014–2015 vom îndeplini toate criteriile necesare pentru aderarea la zona euro”, a declarat *Varga*. În prezent, Ungaria nu îndeplinește niciuna din condițiile necesare pentru aderarea la zona euro.

DECORAȚII REGALE
PENTRU CARIERE
IMPRESIONANTE

Palatul Elisabeta a primit zilele trecute vizita unor mari campioni. Foștii sportivi *Iolanda Balaș-Soeter* și *Ivan Patzaichin*, dar și comentatorul sportiv *Cristian Țopescu*, au fost recompensați de Majestatea Sa Regele *Mihai I* al României, cu decorația NIHIL SINE DEO, pentru merite deosebite.

PRINȚUL CHARLES MAI
ARE O CASĂ ÎN ROMÂNIA

Valea Zălanului numărul 1, județul Covasna – este adresa noii case cumpărate de prințul *Charles* în România. În acest sat s-a construit prima fabrică de sticlă din Transilvania și au fost turnate geamurile Bisericii Negre din Brașov, cu meșteri aduși din Germania. Valea Zălanului este mai mult o fortăreață decât un sat, înconjurată de munți împăduriți. Moștenitorul coroanei britanice este proprietarul multor case din Transilvania, pe care le-a renovat.

CARAVANA LUI DINESCU

Poetul *Mircea Dinescu* va lansa în această toamnă, la vârsta de 60 de ani, un nou volum de poezii, intitulat „Femeile din secolul trecut”. Cartea include 23 de poeme inedite, de dragoste, scrise în ultimii doi-trei ani, unele mai parodice, altele mai tragice și mai metafizice, toate în vers clasic. Volumul va apărea la Fundația pentru Poezie *Mircea Dinescu*, poetul anunțând că va fi lansat în toate orașele mai importante din România, pornind într-o caravană cu cărți și cu vin din podgoriile proprii.

România apreciază și dorește
să ajute comunitatea noastră

Deputatul parlamentar *Gheorghe Șimonca*, primarul comunei Otlaca-Pustă a făcut parte și el din delegația românilor din Ungaria, care a efectuat o vizită oficială la București, în perioada 8–10 septembrie. A fost prima lui deplasare în capitala României de la alegerea sa ca deputat în Parlamentul din Budapesta și a rămas impresionat de atenția pe care autoritățile de la București au acordat-o delegației românilor din Ungaria.

– Cu ocazia acestei deplasări, m-am folosit de ocazie pentru a mă întâlni și cu reprezentanții ai Ministerului Turismului și ai Patriarhiei, pentru a discuta despre un proiect concret, pe termen lung, care ar putea veni în ajutorul bisericilor ortodoxe române din Ungaria. Spun cu bucurie că peste tot proiectul nostru a primit susținere, chiar și Preafericitul Patriarh *Daniel*, care m-a primit personal, m-a încurajat în această privință.

– După alegerea Dvs. de deputat parlamentar ați declarat că doriți să lucrați în primul rând pentru bunele relații româno-maghiare, dar și pentru întărirea legăturilor comunității românești din Ungaria cu cei din România. Cum vedeți acest lucru în urma vizitei la București?

– Cred cu sinceritate că popoarele română și maghiară numai atunci vor avea un viitor bun, dacă vor trăi în înțelegere. Eu mă voi strădui întotdeauna să îmbunătățesc aceste relații, și nu voi uita nici de mica comunitate a românilor din Ungaria, din care și eu fac parte, și care are mare nevoie nu doar

de ajutorul Ungariei ci și al țării-mame, România. Voi face tot ce pot eu ca românii din Ungaria să fie reprezentați întotdeauna și peste tot în mod demn, să nu le fie rușine de originea lor. Tocmai pentru asta nu sunt de acord că, de câțiva ani, la cel mai înalt nivel, la Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria sunt reprezentați de persoane care compromit comunitatea și își urmează numai interesele lor personale. Cred că invitația noastră la București a

fost un semn clar că România apreciază și dorește să ajute strădaniile comunității noastre, un semn de încurajare că România este partener pentru îmbunătățirea situației școlilor, bisericilor, instituțiilor și asociațiilor românești din Ungaria. Vizita la președintele *Traian Băsescu* și primirea de mai bine de o oră ne-a permis să ne prezentăm toate problemele actuale cu care se confruntă românii din Ungaria.

E.I.

Spitalul din Jula are o capelă ecumenică

Joi, 23 septembrie a fost resfințită capela din curtea Spitalului Județean „Pándy Kálmán” din Jula. Capela a adăpostit de mai mulți ani biblioteca spitalului, iar de câteva zile îndeplinește din nou adevărata ei funcție. Renovarea capelei s-a realizat cu sprijinul Consiliului Județean Bichiș. Alături de preoți de la mai multe confesiuni din regiune și de episcopul romano-catolic de la Seghedin, *Kiss-Rigó László*, la slujba de sfințire a capelei a asistat și Preasfințitul Episcop *Siluan*. Restaurarea capelei înseamnă o dezvoltare și pentru spital. În micul lăcaș de rugăciune bolnavii se pot ruga din nou pentru sănătatea lor și a familiei. La început, clădirea a funcționat ca și capelă catolică, iar de acum înainte vor putea sluji bolnavilor și preoți de la alte confesiuni, fiind o capelă ecumenică.

Pentru restaurarea și punerea în funcțiune a capelei au colaborat biserica romano-catolică și Consiliul Județean. La eveniment au fost prezenți printre mai mulți oaspeți și *Farkas Zoltán*, președintele și *Tolnai Péter*, vicepreședintele Consiliului Județean Bichiș.

A.B.

Românii din Jula pot alege acum un deputat român în Consiliul Local

De vorbă cu candidatul român la alegerile locale din Jula

Născut la 9 septembrie 1965 din părinții *Elena Pui și Gheorghe Ruja* din Micherechi, dr. *Gheorghe Ruja* din Jula a absolvit Școala generală și Liceul „N. Bălcescu” din Jula, Universitatea Eötvös Loránd din Budapesta, secția limba și literatura română și maghiară. În 1990 s-a căsătorit cu româncea *Eleonora Petruța* din Jula, cu care au doi copii, *Adina și Adrian*. Primul loc de muncă l-a avut la Liceul „N. Bălcescu”, dar a schimbat catedra cu Penitenciarul Județean, unde a lucrat aproape 18 ani. Între timp a obținut diploma de jurist, iar actualmente lucrează ca avocat la Jula. La alegerile din 3 octombrie 2010 este candidat pentru locul de consilier al Orașului Mare Românesc din Jula, în Consiliul Local, dar și în Autogovernarea Românească a orașului.

– Sunteți unul dintre cei mai activi români din Jula, atât în cadrul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, cât și în cadrul Autogovernării Românești din Jula. Cum ați devenit un român atât de însuflețit?

– Sunt conștient de naționalitatea mea de român de 38 de ani, de la primul moment când părinții m-au înscris la școala generală română. Și în timpul studenției mele la Budapesta am fost activ, dar atunci încă era vorba numai de activitate culturală. Însă după 1990, după schimbarea sistemului, eram prezent la discuțiile de la Uniunea Democratică a Românilor din Ungaria, unde se discuta despre situația românilor din Ungaria. De la acel moment, mutându-mă la Jula, am luat parte permanent în viața publică și culturală a românilor din Jula, iar apoi în cea a românilor din Ungaria. În ultimii 10 ani, văzând abuzurile ce se fac sub această denumire „român din Ungaria” am început să mă implic mai adânc în viața publică. Această implicare a evoluat cu timpul, exprimându-mi mereu opinia legată de aceste situații anormale, dar și de adevăratele valori românești.

– Actualmente este al doilea ciclu electoral în care reprezentați românii din Jula în Autogovernarea Românească locală, dar candidați și pentru al treilea ciclu. Ce fel de obiective aveți în acest domeniu?

– Cred că scopurile mele în acest domeniu sunt cunoscute de românii de aici, de intelectuali, de profesori, de prieteni, de toți acei români care mă știu: a ne păstra identitatea română cu orice preț, a ne păstra instituțiile, Biserica, școala, grădinița, asociațiile civile și organizațiile care se leagă de acest cerc, printre care, bineînțeles, și săptămânalul *Foaia românească*. Aceste instituții și asociații sunt cele prin care ne putem exprima identitatea. Iar Biserica, credința, este deosebit de importantă pentru românii din Jula. După părerea mea, Autogovernarea Românească din Jula și-a făcut bine treaba până acum, a avut succese, ne-am apărat și ne-am păstrat instituțiile. Suntem cunoscuți și recunoscuți în orașul nostru. Această activitate vrem s-o păstrăm și să o îmbunătățim, pentru ca Jula să rămână într-adevăr „capitala românilor din Ungaria”.

Autogovernarea Românească din Jula a susținut instituțiile românești de aici atât financiar, cât și moral, dar în cazul avocatului Ruja este vorba și de o susținere juridică. S-a întâmplat să fie nevoie și de ajutorul lui ca avocat și jurist, ca de exemplu atunci când *Foaia românească* a fost (și mai este) purtată prin tribunale. Dr. Gheorghe Ruja consideră un lucru firesc să aperse instituțiile românești care ajung în pericol, fie vorba de *Foaia românească*, de școala sau grădinița românească. Aceasta nu este o problemă de profesie, ci mai degrabă una morală, legată de identitatea lui de român.

– La 3 octombrie 2010, alegătorii din cartierul Orașul Mare Românesc din Jula vor putea vota și pentru un consilier român în Consiliul Local, în persoana Dvs. Cum vreți să reprezentați interesele localnicilor de aici?

– Eu sunt membrul Cercului Prietenesc al Orașului Jula, care este o asociație alcătuită de mai multe naționalități din multe părți ale orașului, printre care sunt și români. Suntem cinci români. Eu locuind în Orașul Mare Românesc, am fost solicitat să candidez aici, deoarece cu acest cerc am reușit și până acum să susținem și să protejăm localnicii, să sprijinim multe proiecte ale românilor. În ciuda faptului că, din păcate, în ultimii patru ani nu am fost reprezentați destul de bine în Consiliul Local, cu acești prieteni ne-am străduit să fim de folos instituțiilor românești. Scopul asociației în numele căreia candidez este, ca prin persoana mea, românii din Orașul Mare Românesc și din întregul oraș să fie reprezentați în mod direct în Consiliul Local. Sper să fiu ajutat în acest sens de către alegătorii români, și nu numai.

R. Pățaș

Pe scurt...

OTLACA-PUȘTĂ

Asociația Culturală Română „Mihai Puri” din Otlaca-Puștă organizează sâmbătă, 2 octombrie, Ziua Mondială a Vârșnicilor. În cadrul acestui program va fi deschisă o expoziție despre tradițiile românilor, slovacilor și germanilor din sudul județului Bichiș. La Ziua Vârșnicilor, prețul paroh din Jaca, pr. *Cosmin Pop*, va expune iconițe pictate pe lemn și pe sticlă.

JULA

Cu ocazia Bicențenarului Erkel Ferenc la Jula, în primele trei zile ale lunii octombrie vor avea loc o serie de programe culturale, concerte, teatru, etc. În seara zilei de 1 octombrie, de la ora 18.00, are loc concertul festiv susținut de corul mixt Erkel Ferenc, cu ocazia Zilei mondiale a muzicii. Pe 2 octombrie, de la ora 18.00, publicul este așteptat la un alt concert, o întâlnire a corurilor sub genericul Erkel. Ambele concerte vor avea loc la Centrul Cultural Românesc din Jula.

CENADUL UNGURESC

Sâmbătă, 24 septembrie, într-un cadru festiv a fost deschis provizoriu punctul de frontieră între localitatea Cenadul Unguresc și Cenadul din România, la fostul pod de circulație publică peste Mureș, unde locuitorii celor două sate au fost trecuți peste Mureș cu bacul. A doua zi, pe 25 septembrie, la Cenadul Unguresc s-a desfășurat cea de-a 13-a ediție a Zilei Satului.

CHITIGHAZ

Cu ajutorul fondurilor obținute din proiecte de Primăria Chitighaz a fost renovată total creșa din localitate. S-a schimbat acoperișul, s-a făcut izolația clădirii, iar pentru reducerea cheltuielilor au fost montate colectoare solare pentru apă caldă. S-a cumpărat mobilă nouă și jocuri de curte. Creșa a dispus de 20 de locuri, iar în prezent poate primi 30 de copii.

BUDAPESTA

Următoarea ședință a Comisiei pentru minorități naționale din cadrul Institutului Cultural Maghiar din Budapesta va fi pe 13 octombrie, iar pe ordinea de zi va figura luarea deciziilor în legătură cu decernarea premiilor Pro Cultura Minoritatum Hungariae. Se va mai discuta și despre organizarea galei minorităților din decembrie 2010.

„Să nu luăm cu ușurință umblarea noastră cu Domnul”

De vorbă cu pastorul Nelu Zaharia (2)

– Ați fost o perioadă de timp președintele Comunității Baptiste de Arad. Care sunt pericolele, ispitele care pândesc bapțiștii din România, dar poate și pe noi, cei din Ungaria?

– Am avut harul din partea Domnului să îndeplinesc această slujbă câțiva ani, întotdeauna am înțeles și înțeleg că cel care este pus într-o slujbă trebuie să fie slujitorul tuturor. Am slujit și slujesc cu drag frățietatea atâta timp, cât Domnul îmi dă putere. Fiecare credincios care face parte dintr-o biserică locală trebuie să aibă o relație bună cu Dumnezeu. Nu numai fiecare credincios, ci și fiecare familie – acolo unde sunt toți credincioși –, fiindcă biserica este formată din familii și dacă sunt familii credincioase cu greutate spirituală, cu relații bune cu Dumnezeu, maturi spirituali, atunci avem parte de o biserică locală matură spiritual, care este unită, care are un scop precis de a-L slăvi, de a-L glorifica pe Dumnezeu, de a zidi sufletește pe membri care compun biserica locală și de a fi eficienți în comunitatea în care trăiesc. În România și peste tot, creștinii se confruntă cu multe greutăți, cu multe încercări, din

Săptămâna trecută am relatat despre vizita pastorului Nelu Zaharia de la Biserica Baptistă „Betel” din Arad, cartierul Grădiște, și corul bisericii arădean la Biserica Baptistă din Micherechi. În acea duminică din 12 septembrie am reușit să stau de vorbă cu fratele pastor cu care ne cunoaștem de 30 de ani, discutând despre amintiri comune, dar și despre probleme spirituale actuale. Continuăm acum discuțiile cu pastorul Nelu Zaharia despre pericolele care pândesc credincioșii români.

Foto: Ana Cioca

Corul Bisericii Baptiste „Betel” din Arad, la Micherechi

care așa enumera câteva. **Materialismul** intră foarte puternic în viața credincioșilor. Avem nevoie de lucrurile materiale, dar Dumnezeu a promis credincioșilor Săi, că dacă vor căuta mai întâi împărăția lui Dumnezeu, toate celelalte li se vor da de deasupra. Am îndemnat și îndemn și azi credincioșii – începând cu mine –, ca în viața noastră mai întâi să fie Dumne-

zeu și atunci El binecuvântează munca mâinilor noastre cu binecuvântări cerești și binecuvântări pământești. Trebuie să fim foarte atenți să nu ne legăm de pământul acesta.

De asemenea, trebuie să fim foarte atenți la o problemă care pătrunde foarte mult în biserică: **nepăsarea**. Nepăsarea față de Cuvântul lui Dumnezeu, față de lucrarea lui Dumnezeu.

Uităm că trebuie să dăm năvală în slujire, să dăm năvală în a-L lăuda pe Dumnezeu, în a fi în slujba Domnului. Dacă Biblia ne învață că atunci când suntem nemântuiți să dăm năvală pentru a prinde mântuirea, tot așa trebuie să dăm năvală și după ce am primit mântuirea, să-L slujim pe Domnul dintr-o inimă curată.

De asemenea, trebuie să

fim foarte atenți să nu lăsam să pătrundă **învățătura lumească** în viața noastră. Foarte ușor vine cel rău și ne șoptește la ureche: cutare nu-i păcat, cutare nu-i păcat și ajungem să fim ca ce-i dinafară care nu-L cunosc pe Domnul. Trebuie să fie o diferență între cei credincioși și cei care nu-L cunosc pe Domnul. În vasul credinței noastre să nu pătrundă lumea cu păcatul ei, fiindcă atunci ne atrage și ne afundăm în mocirla păcatului acestei lumi. Mă rog ca Duhul Sfânt să ne întărească spiritual pe fiecare dintre noi. Să nu luăm cu ușurință trăirea noastră cu Domnul, umblarea noastră cu Domnul.

În ce privește oamenii nemântuiți, să trăim în așa fel, să nu fim o pricină de **poticnire** pentru cei care încă nu-L cunosc pe Dumnezeu. Lumea încă nu cunoaște jertfa și puterea mântuitoare a Domnului Isus. Cred că fiecare credincios trebuie să fie un purtător de Cristos și să putem spune așa cum a spus și apostolul Pavel: „**Călcați pe urmele mele, întrucât și eu calc pe urmele lui Cristos!**”

Georghe Ruja,
Micherechi

Sărbătoarea mulțumirii la biserica baptistă din Cenad

În fiecare an, în perioada adunării recoltelor, biserica baptistă din Cenadul

Unguresc, dar nu numai, sărbătorește Ziua Mulțumirii, zi în care credincioșii

se adună amintindu-și de felul în care Dumnezeu i-a binecuvântat atât spiritual,

cât și material. În această zi deosebită, biserica a venit cu mulțumiri înaintea lui Dumnezeu pentru toate roadele pământului cât și încercările de zi cu zi. Anul acesta, credincioșii de la biserica baptistă din Cenad au sărbătorit această zi de mulțumire duminică, 19 septembrie. Credincioșii au fost conduși în închinarea

înaintea Celui Atotputernic de către vestitorul Cuvântului lui Dumnezeu, Ștefan Cioca, la serviciul divin de dimineață, în cel de seara închinarea fiind condusă de către corul mixt din Seghedin. În cadrul serviciului de seară, împreună cu biserica, la părăsire au luat parte și credincioși de la alte culte din localitate.

A.B.

Corul Bisericii Baptiste din Seghedin, la Cenadul Unguresc

Din biblioteca creștinului

Cuvinte alese de la Sfântul Siluan

* Orice acțiune înaintea căreia sau după care nu poți spune o rugăciune e mai bine să nu o faci.

* Tot războiul se duce pentru smerenie.

* Multă vreme n-am știut de ce trebuie să mă întristez, de vreme ce Domnul mi-a iertat păcatele. Și am cunoscut că cine nu are întristare nu poate sta în smerenie, pentru că durerile rele ne insuflă mândrie.

* Când țin mintea mea în iad, sufletul meu are odihnă, dar când uit de aceasta, atunci îmi vin gânduri care nu plac lui Dumnezeu.

* Spune: „Sunt mai rău decât toți” și vrăjmașul se va depărta de tine.

* Sufletele celor mândri suferă de-a pururea din partea demonilor (cuvânt primit de la Hristos Însuși).

* Acum oamenii s-au făcut mândri și nu se mântuiesc decât prin întristări și pocăință, și numai foarte arareori ajunge cineva la iubire.

* Domnul iubește atât de mult pe om că îi dă darurile Sfântului Duh. Dar până ce învață să păstreze

harul, sufletul trece prin multe furtuni.

* Unui pustnic care i-a spus odată: „Dumnezeu va pedepsi pe toți ateii și ereticii, care vor arde în focul veșnic”, Siluan i-a replicat: „Bine, dar spune-mi dacă vei fi în rai și de acolo vei vedea cum arde cineva în focul iadului, vei mai avea pace?” – „Ce să-i faci? E păcatul lor”, a spus pustnicul. La care Siluan a răspuns: „Iubirea nu poate suferi aceasta. Trebuie să ne rugăm pentru toți oamenii.”

* Păcatul îl urățește pe om, dar harul îl face frumos.

* Multe osteneți și multe lacrimi trebuie pentru a păstra duhul smerit al lui Hristos, dar fără el lumina vieții se stinge și sufletul moare.

* Deși e blând, totuși, Domnul lasă sufletul să flămânzească din pricina mândriei lui și nu-i dă harul câtă vreme n-a învățat smerenia.

* Rugați-vă pentru oameni. Aveți milă de poporul lui Dumnezeu... Sigur, este un lucru anevoios. A te ruga pentru oameni e

tot una cu a-ți vărsa sângele... dar trebuie să te rogi.

* Adu-ți aminte că în ceasul când te năpădesc demonii, se uită la tine și Domnul, să vadă cum îți pui nădejdea în El.

* Chinuitorul lucru este a recunoaște mândria în noi înșine, dar Domnul lasă pe cel mândru să se zbată chinându-se în neputința sa până ce se smerește.

* Roagă-te simplu, ca un copil, și Domnul va asculta rugăciunea ta.

* Suntem acum ultimii monahi. Dar chiar și acum sunt încă mulți nevoitori [asceți] pe care Domnul i-a ascuns, pentru că ei nu fac minuni arătate, dar în sufletul lor se săvârșesc în fiecare zi adevărate minuni, numai că oamenii nu le pot vedea. Iată o minune: când sufletul înclină spre mândrie, el se cufundă în întuneric și deznădejde, dar când se smerește, atunci vin bucuria, străpungerea [inimii] și lumina.

* Domnul nu e ca noi. El este blând și milostiv și bun, și atunci când sufletul îl cunoaște, el se minunează fără sfârșit și zice: „Ah, ce Dumnezeu avem!”

(Sfântul Siluan Athonitul)

Prin cununie, bărbatul și femeia devin una

După taina botezului care certifică încreștinarea, nunta este considerată de către Biserică cea mai im-

portantă taină care se poate săvârși asupra unui mirean, prin care omul pune început vieții de familie.

Prin taina cununiei, bărbatul și femeia devin una, această unire fiind încuviințată și binecuvântată de Dumnezeu.

Pentru această unire binecuvântată au venit înaintea lui Dumnezeu în Catedrala Sf. Nicolae din Jula și tinerii *Nicoleta Netea* și *Gavril Oros*, originari din Micherechi. Tinerii miri, copiii soților *Florica* și *Gheorghe Netea* și *Maria* și *Gavril Oros*, au fost însoțiți în fața altarului de nașii *Ana Ruja* și *Zoltan Oros*. Taina cununiei a fost săvârșită de părintele vicar *Pavel Ardelean*, care după cununie a îndemnat tinerii căsătoriți să păstreze poruncile lui Dumnezeu, să se iubească și să rămână alături de celălalt și la bine și la rău.

R.P.

Hram la biserica Jula-Mică

În fiecare an, la 14 octombrie, Biserica Ortodoxă de pretutindeni prăznuiește pe Cuvioasa Maica Parascheva. Ea este cinstită în chip deosebit în Moldova, întrucât de secole moaștele ei se găsesc la Catedrala Mitropolitană din Iași. Românii din Ungaria o sărbătoresc pe Cuvioasa Parascheva la biserica ortodoxă din cartierul Orașul Mic Românesc din Jula, care poartă acest hram. Credincioșii sunt așteptați de ziua Sfintei Parascheva, joi, 14 octombrie, de la ora 9.30, la Sfânta Liturghie arhierască săvârșită de Preasfințitul Episcopul *Siluan* și preotul paroh *Petru Pușcaș*. Răspunsurile la slujbă vor fi date de corul unui grup de teologi din Arad.

A.B.

Legământ pe viață

În Biserica Ortodoxă Română din Micherechi sâmbătă, 25 septembrie a fost celebrată a cincia și totodată ultima cununie până la postul de Crăciun. Ceremonia religioasă a tinerilor *Bucsa István* și *Aida Bondár* a fost săvârșită de către preotul paroh *Ioan*

Bun. Alături de miri au stat nașii dr. *Nicoleta Ruja* împreună cu soțul ei *Roland Ruja*. Pentru părinții mirelui *Bucsa István* și *Gergely Julianna* și a miresei *Bondár Attila* și *Eva Pátca* ziua de sâmbătă a însemnat cea mai frumoasă zi din viața lor.

A.C.

Cununie în capela ortodoxă din Budapesta

La Capela Ortodoxă Română din Budapesta, pe 25 septembrie, a avut loc prima cununie din anul 2010. Mirii, *Gabriel Mândruțau* și *Estera Brătianu*, proveneau din familii cunoscute. Mirele este descendentul, nepotul fostului preot român din Jaca, *Cornel Mândruțau*, iar mireasa face parte din marea și cunoscută familie a Brătianilor, care a dat mai multe personalități, politicieni în primul rând, pentru istoria României. Slujba cununiei a fost săvârșită de preotul paroh *Marius Maghiaru*, care înainte de a dori multă bucurie și casă de piatră tinerilor căsătoriți, a vorbit, pe baza pericopei evanghelice, despre nunta din Cana Galileii, despre prezența permanentă a Mântuitorului Iisus Hristos în toate clipele vieții credincioșilor.

M.M.

Cum să te înțelegi bine cu profesorii?

Bineînțeles că este minunat să te înțelegi bine cu profesorii pentru că doar în acest mod timpul petrecut de către tine în clasă este mult mai plăcut. Și, în plus, în acest fel vei reuși să te adaptezi la diferite tipuri de personalități și caractere pe parcursul întregii vieți.

Această relație elevi-profesori trebuie să fie una nemaipomenită.

Copiii nu numai că învață mai multe, dar se simt și mai bine atunci când pun întrebări și când primesc ajutor suplimentar. Astfel, este mult mai ușor pentru ei să înțeleagă materiale noi și să încerce să fie printre primii la teste.

Fiind elev în școala primară sau în generală sunteți ca un burete capabil să absoarbă o informație

nouă și utilă. Chiar mai mult, descoperiți fel și fel de aspecte a acestor lucruri. Profesorul vostru știe asta, și în cele mai multe cazuri, este încântat să fie cel care vă îndrumă și vă oferă sprijinul de care aveți nevoie.

*

Dacă aveți de rezolvat o problemă mai grea urmați pașii de mai jos:

1 Vorbiți cu un adult în care aveți încredere: cum ar fi părintele, directorul etc.

2 Dați-i timp. Nu vă veți simți probabil confortabil o bună perioadă de timp în compania profesorului vostru, însă trebuie să treacă ceva vreme pentru ca relația voastră să se regleze.

3 Vorbiți cu părinții voștri care ar trebui

să fie pasul următor. De cele mai multe ori, o discuție poate fi de ajuns pentru a ajusta problema.

Care sunt responsabilitățile elevului?

Chiar dacă un anumit profesor nu se numără printre preferații tăi, încă mai poți avea o relație de succes cu acesta, în special dacă îți faci datoria de elev. Iată ce s-ar putea număra printre responsabilitățile școlarești:

- Prezintă-te la școală pregătit pentru lecție;

- Fi pregătit cu tot felul de materiale: creioane, cărți și teme;

- Ascultă când profesorul vorbește;

- Dă ce ai mai bun chiar dacă este o sarcină ce trebuie rezolvată în clasă, fie de este tema.

JOC PENTRU COPII

„Rândunică mută-ți cuibul!”

Copiii se grupează câte doi, față în față, ținându-se de mâini. Se formează mai multe astfel de grupuri. În mijloc se află un al III-lea copil pe post de „rândunică” (cei 3 formează cuibul cu rândunica în el). Un copil desemnat rămâne în afara acestor „cuiburi cu rândunele”. Când conducătorul jocului (educatorul, învățătorul) strigă „rândunică mută-ți cuibul” toate rândunelele își schimbă cuibul astfel copilul rămas afară își va găsi un cuib și un altul va rămâne fără, astfel încât va trebui să-și găsească un altul la următoarea strigare.

George Topârceanu

Octombrie

*Octombrie-a lăsat pe dealuri
Covoare galbene și roșii.*

*Trec nouri de argint în valuri
Și cântă-a dragoste cocoșii.*

*Mă uit mereu la barometru
Și mă-nfior când scade-un pic,
Căci soarele e tot mai mic
În diametru.*

*Dar pe sub cerul cald ca-n mai
Trec zile albe după zile,
Mai nestatornice și mai
Subtile...*

*Întârziată fără vreme
Se plimbă Toamna prin grădini
Cu faldurii hlamidei plini
De crizanteme.*

*Și cum abia plutește-n mers
Ca o marchiză,*

*De parcă-ntregul univers
Privește-n urmă-i cu surpriză,*

*Un liliac nedumerit
De-alura ei de domnișoară
S-a-ngălbenit, s-a zăpăcit
Și de emoție-a-nflorit*

A doua oară...

Colorează păsările călătoare!

La școala generală din Săcal

Copiii noștri le plac concursurile, dansurile și cântecele românești

– Școala generală și grădinița din Săcal s-a afiliat cu școlile din Bedeu și Körösnagyhársány în urmă cu trei ani. De atunci s-a schimbat atitudinea școlii în legătură cu predarea limbii române?

– Predau la această școală de 25 de ani. Câteva discipline le predau în limba română, în cursul inferior desenul, gimnastica, cânt și cunoștințe despre natură. În cursul inferior învață 32 de copii iar cei din clasele 5–8 sunt aproximativ 40 de elevi. Copiii din cursul superior al școlii din Bedeu sunt nevoiți ca în zilele de miercuri să facă naveta la școala noastră, iar elevii cursului superior din Körösnagyhársány vin în fiecare zi la noi la ore. Elevii cursului inferior al celor două școli fac orele în școala lor. Având în vedere faptul că elevii din Bedeu sunt puțini la număr, iar copiii din Körösnagyhársány sunt tot mai puțini, colaborarea dintre cele trei instituții a reușit să salveze școlile de a fi închise. În Săcal, trăiesc oameni mai în vârstă, satul îmbătrânește. Doar ei sunt aceia care mai păstrează graiul românesc. Acasă, în familie, copiii nici măcar cu bunicii nu mai vorbesc limba. Noi predăm limba română ca o limbă străină. În clasele 1–5 predau limba română cinci ore săptămânal. În clasele 5–6 predau cunoștințe despre natură, cuvintele de bază sunt introduse în caietul lor în

Școala generală din Săcal funcționează într-o fuziune cu școlile din Bedeu și Körösnagyhársány. Profesorii de aici duc o luptă aprigă pentru transmiterea limbii române pentru copiii care cu toate că vin din familii de origine română, limba nu o mai aduc din familie. Despre situația actuală de la școala din Săcal am discutat cu profesoara de română **Eva Bonța Túri**.

limba română. Nici la începutul carierei mele nu îmi amintesc să fi putut vorbi cu copiii din Săcal în românește.

– Ce fel de eforturi depuneți pentru însușirea limbii române?

– Pentru întărirea identității și a limbii române

participăm la fiecare concurs de limba română organizat de școlile românești din Ungaria. Copiii din clasele 3–8 participă săp-

tămânal două ore, în zilele de miercuri, la repetițiile de dansuri populare, îndrumate de instructorul **Gheorghe Gros** din Chitighaz. Pe lângă acestea, în cadrul orelor de cultură și civilizație românească, care sunt ținute de **Elena Silaghi**, directoarea școlii din Bedeu, elevii fac cunoștință cu tradițiile românești din Bedeu, pentru că acolo oamenii le mai trăiesc.

Pentru sărbătorile de Crăciun ne pregătim cu o scenetă în limba română, pe care o prezentăm în ambele biserici din Săcal, atât la cea ortodoxă cât și la cea reformată. Suntem prezenți la concursul de povestire de la Bichișciaba, la concursul de poezie, care se organizează la Băntania din doi în doi ani și la concursul „Eminescu” din Apatcu. În pragul acestor concursuri am obișnuit să organizăm concursul nostru școlar, unde fiecare elev participant își spune povestea sau poezia aleasă.

Poate că din publicul nostru numai puțini sunt cei care înțeleg ceea ce le povestesc colegii lor de clasă, dar îi ascultă cu drag. Ca să învețe o poveste sau o poezie în limba română și să o prezinte unui public necunoscut, este un lucru mare. Dar merită să depunem aceste eforturi. Copiii noștri le plac concursurile, dansurile și cântecele românești.

A.C.

Amintirile unui bătrân tipograf despre cenzură și comunism

Uroș Popon

În fiecare an, ziua de 1 octombrie este dedicată vârstnicilor din toată lumea. Cu această ocazie vă prezentăm un interviu realizat cu domnul **Uroș Popon**, în vârstă de 96 de ani, născut la Cenadul Unguresc. Domnul Uroș, după ce a terminat școala primară în satul natal și a învățat meseria de frizer, a ajuns la București, după ce a stat câțiva ani la Iratoș, în județul Arad, la bunicii săi și aceștia plecați tot din Cenad. În urmă cu doi-trei ani, domnul Uroș ne-a povestit despre saloanele sale particulare de coafură-frizerie, unde a muncit până când regimul comunist i le-a confiscat, fiind obligat să-și croiască un alt drum în viață. Domnul Uroș nu s-a dat bătut și, ajutat de un bun prieten, s-a calificat în meseria de tipograf, din care își câștigă apoi pâinea până ce iese la pensie în anul 1976. A lucrat la cea mai mare tipografie din acea vreme, la Casa Scânteia din București. L-am rugat pe domnul Uroș să ne povestească câteva amintiri din culisele presei din acea vreme.

– Într-un interviu anterior mi-ați povestit că ați ajuns să lucrați la Tipografia „Scânteia”, la cel mai

an Păunescu. Pe acele vremuri eu aveam 2.000 de lei salariu, dânsul avea 32.000 de lei.

mare ziar din perioada dictaturii. Ce funcție ați îndeplinit la tipografie?

– În acele vremuri i se zicea Casa Presei. Se tipăreau 75% din publicațiile vremii și lucrau peste 3.000 de tipografi. Aveam la Casa Scânteia un prieten și un director administrativ cu numele Sándor György și cu ajutorul său am ajuns eu să fiu angajat la tipografie. După patru ani m-am calificat, pentru că cei care lucrau acolo trebuiau să fie toți cu calificare, am făcut o școală poligrafică și chiar mi-a plăcut ceea ce făceam. Se făcea acolo de toate. În primul rând, imprimarea. Am avut o mașină mare cu treisprezece culori, rotativă, cu numele Super Albertina și acolo se tipărea. Procesul tehnologic nu pot să vi-l explic pentru că e foarte lung. Eu m-am specializat în imprimare, în tipăritură.

– Ați cunoscut și jurnaliștii acestor publicații?

– Cum să nu! Pe toți i-am cunoscut. L-am cunoscut și pe redactorul șef al ziarului Flacăra, pe Adri-

– Cum reușeau redactorii să practice un jurnalism profesionist, să se opună sistemului?

– Acolo în tipografie era serviciul unu. Erau de la comitetul politic patru-cinci, nu de la comitetul central, care hotărau soarta publicațiilor. În această întreprindere nu exista director general, dar nici musca nu zbura fără știrea lor. Așa era atunci.

– Cine cenzura ziarele?

– Problemele mai mari erau la reviste. Dar toate veneau cenzurate de sus. Când veneau materialele pentru tipărit la tipografie pentru fiecare se dădea un „BT”, adică că sunt bune de tipar. Fără „BT” nu tipăream. În orice revistă, Ceaușescu și „Ceaușeasca” trebuiau să fie pe prima pagină.

– Cum puteau să apară în ziar alte informații decât cele indicate de partid?

– Se confiscau. Toate mergeau la maculatură. Aveam și o secție specială a corecturii. Un material trecea de trei ori prin cenzură până ce primeam BT-

ul. Așa că nu intrau materiale neaprobate, se cenzurau și fotografiile, și tot. Și în afară de cenzură mai trecea prin alte mâini, la corectat. Pe deasupra mai erau și alți care voiau să se ridice și atunci mai făceau și așa caz.

– Cum era atmosfera în tipografie?

– În general, bună. Dar era foarte strict. Aveam foaie de montaj și dacă întârziat cinci minute, imediat veneau sancțiunile. Între colegi era pace și întotdeauna ne înțelegem perfect. Sigur că erau și oameni mai diferiți, dar era și atunci sărăcie mare. La alții abia le ajungea salariul de la o lună la alta. Era greu.

– În ce an ați început să lucrați la tipografie?

– În 1955 am început și în 1976 am ieșit la pensie.

– Care erau cele mai întâlnite reportaje pe acele vremuri?

– Propaganda comunistă, iar pagina principală era întotdeauna rezervată ceaușeștilor. Tot în prima pagină intrau și poeziile dedicate familiei Ceaușescu. *Vadim Tudor* era poetul lui „Ceaușeasca”. „Dragă tovarășe Ceaușescu... dragă tovarășă Elena Ceaușescu...” Numai cu dragă o ținea.

– Se schimbau des jurnaliștii?

– Nu. Majoritatea își vedeau de treabă, scriau și ei acolo ce se cerea ca să-și

ia salariul. Natural că trebuia puțin piperat, fără discuții, că nu aveau săracii ce să facă. Îi periau puțin așa... Erau și din ăștia care n-au fost agreați.

– Ziceați că ați ieșit la pensie în 1976 și doar de trei ani v-ați întors acasă. Înseamnă că ați trăit în București și înainte de Revoluție și după. Cum a fost? Ați simțit diferența de schimbare a regimului?

– După căderea comunismului am zis că se schimbă complet, dar nu s-a schimbat nimic. După ei a venit salonul doi. Adică foștii... Copii, frați, nepoți, în frunte cu *Iliescu*. Asta se numește salonul doi.

Tinerii revoluționari au vrut altceva, dar a venit *Iliescu* și nu s-a schimbat nimic. Poate pe parcurs se schimbă și acolo în bine.

– Nu vă pare rău că ați venit de acolo? Nu vă e dor de București?

– De ce să-mi pară rău? Toți camarazii mei au murit. Nu a rămas nici unul. Iar acum, la bătrânețe, nu îmi mai lipsește mie aglomerația aia și agitația din București.

Aici, la Cenad, am liniște... Anca Butar

Cinci candidați la alegerile minoritare române din Micherechi

Dorin Gavra
„Aș putea deveni un luptător pentru cauza limbii române în Ungaria”

– În urmă cu aproximativ 20 de ani am venit pentru prima dată în Ungaria, unde am cunoscut comunitatea română din Micherechi. Am fost impresionat de graiul românilor de aici, în care se simțea influența limbii maghiare. Ca să pot comunica mai fluent cu locuitorii a trebuit să renunț la a vorbi limba română literară, așa că m-am adaptat foarte repede și mi-am însușit graiul vorbit aici. Asta m-a făcut să mă simt bine contopindu-mă cu ceilalți, fiind astfel acceptat mai ușor. Anii au trecut, iar dorința de a vorbi limba română literară s-a accentuat tot mai mult în mine, astfel încât am hotărât să influențez în acest sens persoanele cu care intru în contact. Am început-o în familie, apoi în cercul de prieteni și, mai târziu, în bisericile unde activez. În ultimii ani m-am gândit cum aș putea deveni un luptător pentru cauza limbii române în Ungaria, așa că mi-a fost foarte ușor să decid a candida la alegerile minoritare ce vor avea loc în 3 octombrie 2010. Dacă voi câștiga la alegeri un loc în autogovernare, posibilitatea de a încuraja vorbirea și folosirea limbii române în instituții va crește.

A venit vremea când nu mai avem nici un motiv de reținer față de a vorbi limba română. Dacă ungurilor din România nu le este rușine să vorbească acolo limba maghiară, de ce ne-ar fi nouă rușine să vorbim limba română în Ungaria. Ne stau în față posibilități cum nu am avut niciodată, dar pentru asta în primul rând trebuie să iubim și să vorbim limba

română. Generația noastră va trebui să nască poeți și scriitori români, dar cum o vom face dacă azi nu ne vom trezi. Știu că de la o vârstă este greu să mai studiezi, dar merită pentru că oricum „omul cât trăiește învață” iar a învăța să vorbești o limbă în mod corect e un lucru de care poți fi mândru. Noi și pruncii noștri vom avea numai de câștigat dacă vom vorbi această limbă cu care am fost binecuvântați.

Dacă sunteți de acord cu această cauză, vă invit și vă rog să fiți alături de mine la 3 octombrie, când vă veți prezenta la urna de alegeri din clădirea școlii generale.

– Dacă sunteți de acord cu această cauză, vă invit și vă rog să fiți alături de mine la 3 octombrie, când vă veți prezenta la urna de alegeri din clădirea școlii generale.

Teodor Martin
„Vreau să lupt pentru alegeri corecte și pentru reprezentanțe autentice”

– Motivul pentru care candidez din nou la alegerile minoritare este că aș dori să fac ceva pentru comunitatea românească din Micherechi și, bineînțeles, pentru toți românii din Ungaria. Eu am un scop, pe care însă nu-l pot atinge. Scopul meu ar fi, de fapt, ca să nu trebuie să candidez nimeni și să se desființeze sistemul de autogovernări minoritare din Ungaria. De ce? Fiindcă nu este bun pentru păstrarea identității naționalităților. Sistemul de autogovernări minoritare este foarte prost reglementat de legile maghiare. Dar, dacă totuși trebuie să se înființeze, atunci să intrăm cât mai mulți români în autogovernarea noastră pe țară. Se știe deja că nu numai în

autogovernările românești, dar și în celelalte autogovernări din Ungaria au intrat persoane care nu aparțin comunității respective. Vreau să lupt pentru alegeri corecte și pentru reprezentanțe autentice. Din fondurile de funcționare, pe care le vom primi de la stat, dorim să ajutăm școala, grădinița, centrul de zi pentru vârstnici, ș.a.m.d. Autogovernarea Românească din Micherechi a oferit o anumită sumă pentru premiile care au fost acordate elevilor de la concursurile școlare. Dorim ca și în viitor să oferim o mână de ajutor în organizarea și desfășurarea evenimentelor românești din Micherechi.

Bertold Netea
„Vrem să colaborăm cu alți tineri români din România”

– M-am născut într-o familie românească, unde limba, religia și tradițiile noastre strămoșești au avut un rol important în viața mea. Dacă am analizat starea actuală a limbii noastre române, aș putea zice că în vremea când eu eram copil, majoritatea copiilor am vorbit românește, mai puțin ungurește, iar acum, în zilele noastre, copiii și tinerii nu mai vorbesc în limba română. Parcă le este rușine de originea lor. Prin aceasta tăgăduiesc rădăcinile lor adevărate. Dacă situația asta nu se va schimba, atunci peste câțiva ani nu vom mai putea vorbi despre comunitatea românească din Micherechi, ci numai despre istoria ei. Scopul nostru ar fi ca să înnoim identitatea noastră românească

cu ajutorul educatoarelor de la grădiniță și a corpului didactic de la școala generală. În primul rând, vrem să colaborăm cu alți tineri români din România, împreună să organizăm programe comune, astfel să se nască relații strânse între noi.

Am dori să organizăm mai multe manifestări, unde am aduce în evidență importanța bisericilor și să colaborăm împreună, pentru viitorul nostru și a urmașilor noștri.

Gheorghe Netea
„Păstrarea valorilor românești se poate face numai împreună cu familia, școala și biserica”

– În ziua de 3 octombrie, paralel cu alegerile locale, cei care s-au înregistrat, declarându-se români, își vor alege conducerea minoritară locală românească formată din 4 consilieri români. Candidez și eu pentru un loc din această conducere, fiind desemnat din partea Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria.

Părerea mea este că un reprezentant sau conducător al românilor nu poate sta cu mâinile la sân. Pierderea limbii și a identității românești este de dimensiuni mari și în satul nostru. Mărturisesc că păstrarea și dezvoltarea valorilor românești și a sentimentului de a fi român se poate face numai împreună cu familia, școala și biserica. Cu o muncă coordonată, cu spijin moral și material al activităților instituțiilor de învățământ și de cultură, a bisericilor, se poate ajunge la rezultate remarcabile.

Dacă sunteți de acord și aveți încredere în profesia mea (sunt profesor, instructor de dansuri, specialist în cultură), în experiențele mele și aptitudinea mea omenească, eu vin în fața Dumneavoastră cu inima deschisă și vă cer să mă votați!

Maria Pătca Petrușan
„Cunoașterea limbii române este un avantaj”

– După terminarea liceului românesc din Jula, începând cu anul 1984 am urmat cursurile Institutului Pedagogic „Juhász Gyula” din Seghedin, specialitatea română-maghiară. În 2005 m-am înscris la Facultatea de Teologie din Seghedin, la catedra „Cunoaștințe umane, morale și religioase”, specialitatea teologie. În 1986 mi-am început cariera ca profesor de limbă română-maghiară la Școala Generală Bilingvă din Micherechi. Anul acesta mi-am terminat studiile universitare de masterat la Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, specializarea: studii teologico-lingvistice. Aș dori să fiu un exemplu pozitiv ca românii să înțeleagă și să păstreze limbii române din Ungaria. În postura de profesor doresc să fac tot posibilul pentru păstrarea valorilor culturale ale comunității noastre. Aș fi bucuroasă să văd ca părinții împreună cu generațiile noi de copii descoperă frumusețea și valoarea limbii moștenite de la înaintașii noștri. Cunoașterea limbii române este un avantaj de care pot și ar fi bine să se folosească toți copiii din instituțiile noastre. Dacă voi fi ales deputat în autogovernarea română locală, împreună cu colegii, mă voi strădui să întocmim un proiect de dezvoltare a tuturor valorilor care ajută la păstrarea identității noastre de români pe aceste meleaguri.

Ultimele 24 de ore ale lui Mircea Eliade

Eliade locuia la Chicago, iar reputația sa era uriașă. Primise încă o recunoaștere care i-a bucurat ultimii ani: la Universitatea din Chicago, Divinity School, s-a înființat o catedră de Istoria Religiiilor care îi purta numele. Sănătatea însă i se șubrezise în mod vizibil. Mai ales în urma incidentului care a avut loc în seara de 18 decembrie 1985, la biroul său de la Meadville Theological Seminary. Acel incendiu a avut pentru el o semnificație majoră: a fost înțeles ca un semn elocvent că sfârșitul îi era aproape. *Jurnalul Național* de luni, 27 septembrie, a publicat un articol foarte interesant despre ultimele 24 de ore din viața lui Mircea Eliade, din care spicuiș și noi.

În aprilie 1986, Ioan Petru Culianu se afla în Chicago. Lucrau împreună, între altele, și la trierea materialelor salvate din incendiu. La mai puțin de patru luni de la nefericitul eveniment, nimic nu anticipa vreo schimbare a cursului lucrurilor. Într-o duminică de aprilie, după prânz, Culianu împreună cu Mircea și Christinel Eliade s-au plimbat, admirând florile de pe peluze.

Cei trei, alături de nu mai puțin celebrul filosof David Tracy ce fusese numit de curând Service Distinguished Professor, onorează invitația oferită de Wendy O'Flaherty Doniger și fiul său, Michael. Christinel și Mircea Eliade sunt centrul serii. Pentru prima dată în ultimele zile nu-l mai chinuie durerile. Erau cu toții optimiști, având în vedere că ultimele analize, făcute în urmă cu vreo două săptămâni, i-au ieșit bine. Ioan se gândea că vor relua lucrul și că, poate, Mircea Eliade va „renunța” la oroarea pe care o avea față de magnetofon și va începe să dicteze o năvelă.

Luni, 14 aprilie 1986, ora 19:00, Culianu sună de câteva ori la Eliazi, dar nimeni nu-i răspunde la telefon. I se pare dubios acest lucru, dar încearcă să-și alunge gândurile sinistre. Din păcate, cele mai negre previziuni ale sale se adevăresc.

Martți, la ora 9:00, e informat de directorul administrativ al facultății că i-au găsit un apartament, iar când se întoarce, la ora 11:00, găsește un bilet în ușa biroului: Christinel se află în spital, iar Mircea Eliade este internat la Intensive Care Unit în urma unui atac de congestie cerebrală.

Aleargă într-un suflet și la 11:30 intră pe ușa rezervei D 505 de la etajul 5 al spitalului universitar Bernard Mitchell. Așa cum aveau să afle prietenii săi, și nu puțini la număr, pe când stătea așezat în fotoliul său de catifea verzuie și citea „Exerciții de admirație” a lui Cioran, Eliade a suferit o congestie cerebrală. Christinel i-a anunțat pe profesorul Lacoque și pe soția acestuia. 20 de minute mai târziu era deja la spital, medicii acordându-i 50% șanse de reabilitare. Atacul i-a atins partea stângă a creierului, iar partea dreaptă

era paralizată. Nu putea vorbi, dar era conștient.

Ioan Petru Culianu va scrie povestea teribilă a acestor zile în „Mahaparinirvana”, emoționantul text despre trecerea în neființă a maestrului: „*Dovedind un devotament pe care aveam să-l înțeleg în cele aproape opt zile de veghe la căpătâiul lui Mircea Eliade, lângă rezervă se aflau deja decanul facultății, profesorul Frank Gamwell, David Tracy, Wendy O'Flaherty, fiziciană Sanda Loga, mai târziu profesorul Jerry Brauer, profesorii Joseph Kitagawa și Eveline Kitagawa, Paul Ricoeur cu soția și mulți alții. În tot acest timp, Mircea Eliade e alert, își potrivește ochelarii ca să recunoască vizitatorii, zâmbeste și, mai ales, îi propune soției sale un joc, care va fi și ultimul său gest înainte de a-și pierde definitiv cunoștința: îi arată verigheta, prinsă cu o sârmă verde ca să nu-i alunece de pe deget, îi strânge afectuos mâna, pune verigheta sa alături de a ei, încearcă să-i ducă mâna la buze ca să i-o sărute. În rezervă nu se varsă lacrimi. Christinel și le șterge afară, iar lângă el rostește fără încetare încurajări.*”

Marea veghe. Prietenii vin să-l vadă, ca într-un adevărat pelerinaj, iar încercarea lor de a-l proteja au numit-o mai apoi chiar „Marea Veghe”. Devotamentul lor a fost mișcător: unii și-au amânat călătoriile pentru a-i fi alături, alții au așteptat ore în șir pe holurile spitalului. Într-una din zile, decanul Gamwell a stat nu mai puțin de șapte ore în picioare, nemișcat, pe coridor, fără a-și manifesta în nici un fel prezența, de teamă de a nu stingheri. Spre disperarea personalului, prietenii maestrului s-au perindat neîncetat, sfidând regulile de la secția de reanimare.

Optimismul lor însă n-a durat decât trei zile, timp în care starea lui Eliade părea că se îmbunătățește. Dacă joi, la 7:30 răspunsese bine examenului neurologic, câteva ore mai târziu și-a pierdut coordonarea, iar vineri la prânz nu mai deschidea ochii.

Vinerea fatidică. În cea de-a patra zi, Eliade își pierde cunoștința și intră în comă. Analizele dezvăluie generalizarea unui cancer pulmonar pe care radiografii-

Pentru Ioan Petru Culianu, existența lui Mircea Eliade a fost o garanție a ordinii lumii

le precedente nu-l depistaseră. Culianu se întoarce la spital și află cumplita veste: „*Vineri la ora cinci trăiesc probabil clipa cea mai zguduitoare după lungii ani în care existența lui Mircea Eliade fusese pentru mine o garanție a ordinii lumii: Christinel îmi comunică plângând că analizele aduseseră dovada unui cancer în curs de generalizare; că profesorul se afla în comă și că moartea sa era o chestiune de zile, poate de ore. De aici încolo a început Marea Veghe, în care s-a deslușit taina morții lui Mircea Eliade: a fost moartea unui Buddha, mahaparinirvana.*”

Luni 21 aprilie 1986, ziua de dinaintea tragediei. Trecuse aproape o săptămână de la internarea profesorului care se afla în stare deosebit de gravă (comă profundă).

În cele șapte zile scurse, atât pentru spital, personalul medical cât și ceilalți pacienți, Mircea Eliade era un simplu muribund în lupta cu supraviețuirea. Aparatura care-l monitoriza secundă cu secundă încerca parcă să-i prelungească șansele de supraviețuire. Măcar că doctorii știau că nu sunt șanse, întreaga asistență medicală își dădea toată silința. În cameră, la capul Maestrului se afla de tot atâtea zile, încrămențită de suferință, frică și deznădejde, soția sa, Christinel Eliade. Ea se confruntau cu una din cele mai dificile situații ale existenței sale... a amândurora. În cele peste șapte zile, Christinel făcea față cu demnitate și onoare în fața sutelor de vizitatori veniți să-și vadă Maestrul venerat. Ei încercau în felul acesta să manifeste respectul convenit atâtea vreme cât mai era în viață.

Noaptea de luni 21 spre marți 22 aprilie. Christinel îl veghează zi și noapte.

Martți, 22 aprilie, ora 7:00. În

a opta zi, I. P. Culianu sosește, ca de obicei în fiecare dimineață. Iese pentru a face câteva curse pentru Christinel, care n-a mai părăsit nici o clipă spitalul de vineri.

Ora 9:15. La întoarcere, Wendy O'Flaherty Doniger îl cheamă înăuntrul rezervei. „Presiunea arterială a lui Mircea Eliade a căzut, dar inima aceasta formidabilă, nu numai mare, ci și rezistentă, încă mai pălpâie. Wendy știe că n-aș fi putut să-mi iert niciodată absența de lângă profesor în ultima clipă. Îmi spune că Mircea Eliade a avut și această ultimă bunătate: mi-a așteptat întoarcerea”, scria discipolul său preferat.

Ora 9:40. Tot mai rare, bățiile pulsului se încheie la 9:40. „Paranirvana a luat sfârșit. Desigur, lumea nu va mai fi niciodată aceeași fără Mircea Eliade. Am înțeles, după o noapte de disperare, că în cele cinci zile ale veghii Mircea Eliade înfăptuise o minune. Prietenii și discipolii săi se întâlniseră în acest timp acolo, solidari cu Christinel și întărindu-i legăturile unul față de celălalt. În mahaparinirvana, timp al adunării înainte de marea trecere, există o mare înțelepciune. Și din nou îmi aminteam de vârsta de 24-25 de ani, când credeam că descifrez în zâmbetul lui Mircea Eliade cunoașterea misterelor Universului. Poate că, într-adevăr, se petrecuseră lucruri tainice, privitoare la soția sa care-l veghease cu devotament eroic; la schimbările de sentimente și gânduri între prietenii nedezlipiți de ea; la soarta și, poate, la misiunea lor. Timpul adunării fusese, pesemne, și un timp de probă. Deși ochii mi se înnegurează din când în când, deși lumea va arăta cu totul altfel fără Mircea Eliade, totuși i-am acceptat moartea cu împăcare”, scria I P Culianu.

Cimitirul Bellu, pe harta obiectivelor turistice europene

Cimitirul Bellu a fost inclus ca punct de reper pe harta obiectivelor cultural-turistice europene, în cadrul Adunării Generale a Asociației Cimitirelor Semnificative din Europa (ASCE), desfășurată în 16–18 septembrie la Cagliari, Italia.

Tot atunci, delegației române i-a fost înmănat documentul oficial care atestă calitatea de membru ASCE a Municipiului București (prin Asociația Cimitirelor

și Crematoriilor Umane), pe lista de așteptare aflându-se încă orașe ca Dublin sau Istanbul, informează Mediafax.

Cimitirul Bellu a fost inclus pe harta obiectivelor cultural-turistice europene, la solicitarea Administrației Cimitirelor și Crematoriilor Umane București, care din iunie a devenit membru cu drepturi depline în ASCE.

ASCE este una dintre asociațiile importante din UE cu rol în catalogarea și restaurarea monumentelor istorice, precum și de generare unor rute cultural-turistice sub patronajul Comisiei Europene, prin Direcția Rutelor Culturale Europene.

Ruta Europeană a Cimitirelor Semnificative generează anual la nivelul Uniunii Europene aproximativ cinci milioane de vizitatori.

„Acest program își propune să promoveze cimitirele reprezentative ca parte fundamentală a moștenirii umanității, să

contribuie la întărirea cooperării, în vederea protejării și restaurării acestei moșteniri și, mai ales, să promoveze turismul cultural”, arată municipalitatea.

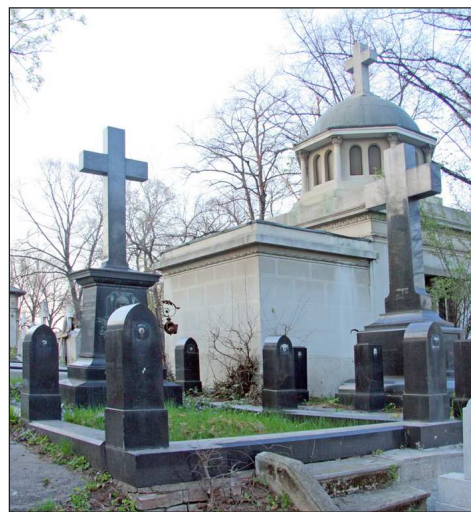
La conferință au participat peste 130 de persoane: consilieri locali (Spania, România, Italia), primarul orașului Cagliari, directori generali ai unor structuri similare ACCU, manageri generali ai unor companii publice europene, specialiști de prestigiu și reprezentanți ai Comisiei Europene.

București va găzdui, în mai 2011, următoarea întâlnire a Asociației, când se vor definitiva aspectele logistice legate de introducerea Capitalei în ruta culturală europeană.

Conducerea Administrației Cimitirelor și Crematoriilor Umane a propus Cimitirul Bellu ca punct de reper pe harta obiectivelor cultural-turistice europene pentru ca acesta să fie o mărturie a istoriei României moderne și contemporane, fiind un muzeu de artă cuprinzând o imensă colecție de sculpturi ale unor autori români și străini, dar și monumente arhitectonice, a precizat municipalitatea.

Cimitirul Bellu, unul dintre cele mai mari cimitire din România, unde sunt înmormântate multe personalități ale istoriei și culturii românești, se întinde pe un teren donat administrației în 1853 de către baronul Barbu Bellu și a fost deschis în 1858.

În cimitir se află cele mai importante

lucrări funerare ale marelui arhitect Ion Mincu, între care mausoleul Ghica și cel al Cantacuzinilor, capelele Christian Tell, Pache Protopopescu, Antonescu și Lahovary. Printre personalitățile înmormântate în Cimitirul Bellu sunt

Mihail Eminescu, Barbu Catargiu, Toma Caragiu, prințul Ion D. Bibescu, Ion Luca Caragiale, George Coșbuc, Mihail Sadoveanu, Maria Tănase, Constantin Tănase, Petre Ispirescu, Titu Maiorescu, Liviu Rebreanu, Hortensia Papadat Bengescu, Iulia Hașdeu, Mina Minovici, Aurel Vlaicu, Traian Vuia, Alexandru Odobescu, Anda Călugăreanu, Amza Pelea, Ioana Radu, Marin Sorescu și Nichita Stănescu.

Cu bicicleta în timp de criză

Dacă te enervezi în trafic și te-ai săturat de aerul din autobuz poate e timpul să-ți faci curaj și să te urci pe bicicletă. Oricum, nu vei fi singurul biciclist din oraș. Numărul celor care aleg bicicleta ca mijloc de transport urban crește de la an la an. Potrivit magazinelor de specialitate, cele mai multe biciclete se vând în prima parte a anului, din martie până în iulie, și apoi în toamnă. Mai mult, din lipsă de timp și spațiu, moda bicicletelor pliabile are din ce în ce mai mulți adepți atât în România cât și în Ungaria unde mersul cu bicicleta în orașe este mai mult la modă.

Criza îi obligă însă pe unii să renunțe la comoditatea mașinii. Multe companii au tăiat bonurile de decontare a benzinei. Astfel, sunt oameni care se văd nevoiți să-și cumpere biciclete pentru a ajunge la serviciu. Cu răbdare, curaj și puțin sprijin, oricine poate învăța să meargă pe bicicletă în mai puțin de o oră. Mersul pe bicicletă poate fi o metodă foarte plăcută de a da jos kilogramele acumulate pe timpul sezonului rece, te scapă de aerul închis din sălile de fitness, de programul strict al acestora și mai ales reduce riscul de boli coronariene cu peste 50%, prin menținerea activității cardiace și a celei pulmonare.

Pedalând, reduci și nivelul stresului de zi cu zi de la serviciu, iar rata metabolismului crește. Ca orice sport care poate fi practicat, mersul pe bicicletă (mai ales că vorbim despre o plimbare în aer liber) ajută la o mai bună oxigenare a organismului.

A.B.

Invenția unei românce ar putea salva milioane de vieți

O româncă este autoarea unei descoperiri revoluționare, care ar putea salva milioane de vieți. Este vorba despre depistarea cancerului în formă incipientă prin testarea unei picături de sânge sau de salivă. Operațiunea durează 6 minute, iar dispozitivul necesar va fi scos pe piață până la sfârșitul anului. Invenția a fost premiată cu medalia de aur la Salonul Internațional de la Geneva.

Inițial, *Raluca van Staden* a inventat senzorul pentru care, în aprilie, a fost premiată la Geneva. Între timp, ea a pus la punct și un dispozitiv al cărui prototip va apărea până la sfârșitul anului. Până ca dispozitivul să fie la îndemână oricui, acesta va intra în teste clinice.

Dispozitivul va detecta boala în stadiul zero, când există celule modificate, dar care nu s-au înmulțit atât încât să formeze tumori. Vor putea fi depistate cancerul la sân, la prostată, dar și cel ovarian și gastro-intestinal.

Până acum, cercetarea s-a făcut cu bani din programe naționale. În continuare, Raluca van Staden va mai lucra cu doi colegi din alte țări europene. Vor face un proiect pentru care vor cere finanțare europeană.

Handbal

România a câștigat
din nou Cupa Mondială

Naționala feminină de handbal a României a învins formația Norvegiei cu scorul de 24-23 (12-12), duminică, în finala Cupei Mondiale de la Aarhus (Danemarca). România a deschis scorul, dar apoi a fost condusă cu 3-1 (min. 3) și 4-2 (5), după care a preluat controlul jocului, a egalat la 5 (10) și s-a desprins la patru goluri, 9-5 (18). O cădere pe finalul primei reprize a făcut ca echipele să intre la cabine la egalitate, 12-12. După pauză, a pre-

dominat echilibrul, echipa României nereușind să se desprindă decât în ultimul sfert de oră, 22-18 (min. 48), pentru ca în final să câștige la limită, cu 24-23, în fața campioanei olimpice, pe care a mai învins-o și în grupă, cu 21-20.

România câștigă pentru a doua oară consecutiv prestigioasa competiție de la Aarhus, după ce anul trecut a învins în finală tot Norvegia, cu 28-27.

Golurile echipei române au fost reușite de Valenti-

na Ardean (4), Ada Moldovan (5), Oana Manea (4), Melinda Geiger (7), Aurelia Brădeanu (2), Florina Chintoan (1), Adriana Nechita (1). Echipa antrenată de Radu Voina a irosit și trei aruncări de la 7 metri.

După revenirea din Danemarca, naționala are programată o nouă reuniune în 25 octombrie, pentru pregătirea și participarea la Trofeul Carpați, de la Drobeta Turnu Severin (28-31 octombrie).

Ultimele rezultate ale echipelor noastre de fotbal

NB.III.

Szolnoki MÁV–Jula TFC

0-2(11)

Tuzsér–Leta I

1-3(13)

Județ I.

Micherechi SE–Gyomaendrőd

6-1(6)

Șercad KLE–Tótkomlós

0-1(15)

Leta II–Nyírmártonfalva

3-2(11)

Județ II.

Békésszentandrás–Ciorvaș SK

1-0(5)

Okány–Chitighaz SE

3-2(4)

Bătania TK–Vésztő

2-2(3)

Biharnagybajom–Pocci KSE

2-1(6)

Biharkeresztes–Săcal SE

3-1(7)

Kismarja–Apateu SE

4-2(12)

Jaca SE–Szentpéterszeg

0-4(14)

Județ III.

Újkígyós–Aletea LE

4-0(4)

Tarhos–Crâstor SE

0-1(6)

Leucușhaz KSK–Kétsoprony

2-1(12)

Următoarele meciuri de fotbal

2 octombrie 2010, sâmbătă, ora 14.00: Leta I–Nagyecsed RSE

Ora 15.00: Gyomaendrőd FC–Șercad KLE, Chitighaz SE–Dévaványa SE, Aletea–Leucușhaz, Crâstor–Kaszaper FC, Ciorvaș–Bătania, Apateu–Biharnagybajomi SE, Szerep SE–Săcal SE

3 octombrie 2010, duminică, ora 14.00: Leta II.–Derecskei LSE, Pocci–Jaca

Ora 15.00: Jula TFC–Jánoshidai SE, Micherechi SE–Mezőberényi FC

Fotbal

Echipele noastre
la mijloc de sezon

Majoritatea echipelor de fotbal au ajuns la mijlocul campionatului de toamnă, unele din diferite motive nu joacă în divizia care ar fi meritat după rezultatele din campionatul trecut. Bătania și Crâstor ar trebui să joace în divizia Județ I. La fiecare echipă se observă umbra crizei economice. Se vede mai bine ca niciodată care echipă are sponsori buni și care nu. Echipele care suferă de criza economică ar fi bine dacă ar găsi cât mai mulți jucători care joacă de dragul fotbalului și nu pentru bani.

NB.III.

Jula TFC dintre cele 6 meciuri a câștigat numai un singur derbi, trei a remizat și două le-a pierdut. Echipa continuă seria proastă. Victoria de la Szolnok sperăm că îi va ajuta pe julani să iasă din groapă.

Leta I a jucat mult mai bine în sezonul trecut, explicația rezultatelor slabe este că echipa s-a transformat tare mult, au plecat mulți jucători de bază, iar cei care au sosit încă nu s-au acclimatizat.

Jud.I.

Aceeași problemă o are și Leta II, echipa frate. Sperăm să nu dureze mult timp această stare letargică.

Jucătorii echipei Micherechi SE la fel au început sezonul ca în anul trecut, la început au pierdut o groază de puncte iar la sfârșitul campionatului degeaba se mai pripesc, nu reușesc să se califice pe locul întâi. Păcat că sunt mulți jucători răniți.

Echipa Șercad KLE încă își caută jocul potrivit. Șercădanii au marcat mai puține goluri, dar au primit cele mai multe goluri în divizie.

Jud.II.

Bătania TK, Chitighaz SE și Ciorvaș SK sunt cap la cap pe tabela de calificare, dintre care echipa din Chitighaz e mai simpatică, ei se străduiesc mai mult să câștige.

Băieții din Pocci au prins asemenea firul ca în anul trecut, la derbiurile lor cu siguranță că suporterii se distrează mult și bine.

Echipa din Săcal s-a întărit mult față de anul trecut, dacă așa o să continue, nu o să aibă surprize.

Echipa din Apateu, din păcate, în divizia aceasta nu joacă cu acel rezultat minunat cu care a jucat în sezonul trecut în divizia a III-a.

Băieții din Jaca joacă numai de bucuria jocului, la fel ca în sezonul trecut, rezultatele nu sunt chiar atât de frumoase.

Aletea LE este printre echipele care au luat foarte bine startul în sezonul acesta, începe să se alcătuiască o echipă destul de bună, spre marea bucurie a suporterilor.

Crâstoreni, cu o echipă întru totul redusă, încearcă să joace un fotbal plăcut, păcat că s-a distrus aproape total acea echipă bună care a fost în stare să câștige orice meci de fotbal.

Pe echipa din Leucușhaz am văzut-o să joace mult mai bine pe vremuri, ei nici în sezonul trecut nu au mai avut strălucirea de altădată.

MIC

TVR 1

Luni 4 octombrie

6.00 Telegenial 8.00 Serial. Dovadă de iubire 9.00 Supermarket de divertisment 10.00 Prințesele lumii 11.30 Pro patria 11.45 Serial. Legendele palatului: doctorul Hur Jun 13.00 Telegenial 13.50 Pur și simplu delicios 14.30 Emisiune în limba maghiară 16.00 Spune-mi ce te doare 16.30 Papucul doamnei 17.00 Telegenial 17.30 Serial. Legendele palatului: doctorul Hur Jun 18.30 Prințesele lumii 19.00 Telegenial 20.00 Prim plan 21.00 Serial. 30. Rock 22.10 Film. La Maison Tellier.

Adriana Muraru prezintă emisiunea „Telegenial”

Mărti 5 octombrie

6.00 Telegenial 8.00 Serial. Dovadă de iubire 9.00 Ca la carte 10.00 Prințesele lumii 10.15 Spune-mi ce te doare 11.15 Zile și nopți 11.45 Serial. Legendele palatului: doctorul Hur Jun 13.00 Telegenial 13.45 Pur și simplu delicios 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 Atunci și acum (R) 17.00 Telegenial 17.30 Serial. Legendele palatului: doctorul Hur Jun 19.00 Telegenial 20.00 De partea ta 21.10 Film. Jocurile mafiei.

Miercuri 6 octombrie

6.00 Telegenial 8.00 Serial. Dovadă de iubire 10.00 Prințesele lumii 11.50 Serial. Serial. Legendele palatului: doctorul Hur Jun 13.00 Telegenial 14.30 Oameni ca noi (R) 15.00 Convietații 16.00 Generația contra 17.00 Telegenial 17.30 Serial. Legendele palatului: doctorul Hur Jun 19.00 Telegenial 20.00 Ochiul magic 21.10 Film. Elizabeth de Bathory, conțesa însăngerată.

Joi 7 octombrie

6.00 Telegenial 8.00 Serial. Dovadă de iubire 11.45 Serial. Legendele palatului: doctorul Hur Jun 13.00 Telegenial 13.45 Pur și simplu delicios 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Interes general 17.25 Iubiri dincolo de ecran 17.30 Serial. Legendele palatului: doctorul Hur Jun 19.00 Telegenial 20.00 Păreața ta 21.00 CSI-Crime și investigații 22.10 Film. Îngerul răzbutător.

Vineri 8 octombrie

6.00 Telegenial 8.00 Serial. Dovadă de iubire 11.50 Serial. Legendele palatului: doctorul Hur Jun 13.00 Telegenial 14.00 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Meseria brătară de aur 17.00 Telegenial 17.30 Serial. Legendele palatului: doctorul Hur Jun 19.00 Telegenial 20.00 O dată'n viață 22.10 Film. Tăcerea mielilor.

Sâmbătă 9 octombrie

6.00 Înainte de Pompei. Documentar 6.55 Formula 1. Calificări pentru Marele Premiu al Japoniei 8.30 Serial. Hannah Montana 9.00 Desene animate 10.30 Zile și nopți 11.30 Călător pe viață 12.00 Fără frontiere 13.00 Telegenial 13.20 Serial. Familia Simpson 14.15 Ne vedem la TVR 17.40 Telegenial 19.00 Telegenial 20.10 Film. Bomba zilei 21.50 Profesioniști... cu Eugenia Vodă 22.50 Film. Fantomele lui Goya.

Duminică 10 octombrie

6.00 Universal credinței 7.55 Formula 1. Calificări pentru Marele Premiu al Japoniei 10.00 Desene animate 10.30 Viața satului 12.00 Ultima ediție 13.00 Telegenial 13.20 Circ internațional 14.00 Vedeta familiei 15.00 Tezaur folcloric 16.00 Supermarket de divertisment 17.00 Telegenial 17.10 Supermarket de divertisment 19.00 Telegenial 20.10 Film. Ultima legiune 22.00 Garantat 100% 23.15 Film. Și fantomele iubesc.

TVR 2

Luni 4 octombrie

6.00 Serial. Tandem de șoc 9.10 Film. Logodnicul prietenei mele (R) 10.50 Poate nu știați 11.00 Telegenial 13.30 Împreună în Europa 15.00 Serial. Tandem de șoc (R) 17.30 Puterea legii 19.00 Dincolo de hartă 19.30 Bugetul meu 20.00 Arena leilor 22.00 Serial. Spionii.

Mărti 5 octombrie

6.00 Serial. Tandem de șoc 9.00 Liber pe contrasens (R) 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Telegenial 13.30 Împreună în Europa 7.00 Serial. Tandem de șoc (R) 8.00 Serial. Arabella 9.00 Telegenial 10.15 Aromăni (R) 11.00 Telegenial 11.45 Popasuri folclorice 14.00 Împreună în Europa 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Serial. Tandem de șoc (R) 16.00 Telegenial 17.30 Natură și aventură 19.00 Cariere 20.00 Serial. Hotel Babylon 21.00 Ora de știri 22.00 Serial. Spionii.

Miercuri 6 octombrie

6.00 Serial. Tandem de șoc 9.00 Cariere (R) 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Telegenial 13.30 Împreună în Europa 15.00 Serial. Tandem de șoc (R) 16.00 Telegenial 16.30 Confesiuni 17.30 e Forum 19.00 De ce ne îngrășăm? Documentar 20.00 Serial. Hotel Babylon 21.00 Ora de știri 22.00 Serial. Spionii.

Joi 7 octombrie

6.00 Serial. Tandem de șoc 9.00 De ce ne îngrășăm? (R) 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Telegenial 13.30 Împreună în Europa! 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Serial. Tandem de șoc 16.00 Telegenial 16.30 Confesiuni 17.30 Bazar 19.00 Liber pe contrasens 20.00 Serial. Hotel Babylon 21.00 Ora de știri 22.00 Serial. Spionii.

Vineri 8 octombrie

6.00 Serial. Doctor la zoo 9.00 Videoterapia (R) 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Telegenial 13.30 Împreună în Europa! 14.30 Între cer și pământ (R) 15.00 Serial. Doctor la zoo (R) 16.00 Telegenial 17.30 Pescar hoinar 19.10 Film. Îngerul răzbutător 20.40 Animal instinct 21.00 Ora de știri 22.00 Unora le place... cu Florian Lungu și Mike Godoroja 23.10 Jamie Oliver: Salvează-te.

Sâmbătă 9 octombrie

6.00 D'ale lui Mitică (R) 7.00 ABC...De ce? 8.00 Atenție...copii 8.35 Liber pe contrasens 10.00 Lumea de aproape 10.30 Între cer și pământ 11.00 Zestrea românilor 12.35 Atenție, se cântă! 14.10 Film. Aventurile lui Greyfriars Bobby 16.00 Telegenial 16.30 Comorile din insule 17.00 Fotbal 17.30 Cu toate pânzele sus 18.00 Serial. Toate pânzele sus 19.10 Film. Amprenta unui asasin 21.00 Ora de știri 22.00 Timpul chitarelor 23.00 Serial. Atmosferă fierbinte.

Jamie Oliver, prezentatorul emisiunii „Vrăjitorii lui Jamie Oliver”

Duminică 10 octombrie

6.00 Timpul chitarelor (R) (R) 7.30 Natură și aventură (R) 8.00 H...ora prichindeilor 9.00 Ferma 10.00 Pescar hoinar (R) 10.30 Chip și asemănare (R) 11.00 Motomagia 12.00 Bugetul meu (R) 13.00 Vrăjitorii lui Jamie Oliver (R) 13.30 Atlas 14.00 Poate nu știați 14.15 Film. Josie and The Pussycats 16.00 Telegenial 16.30 Comorile din insule 17.00 D'ale lui Mitică 19.10 Film. Duplex 20.50 Animal instinct 21.00 Ora de știri 23.00 Serial. Pericolos!

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

4 OCTOMBRIE, LUNI (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.55: Încheiere

5 OCTOMBRIE, MĂRTI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: „Din 4 colțuri ale lumii” 17.55: Încheiere

6 OCTOMBRIE, MIERCURI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

7 OCTOMBRIE, JOI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Revista presei 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

8 OCTOMBRIE, VINERI (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

9 OCTOMBRIE, SÂMBĂTĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: „Pe undele Europei” – emisiune euroregională realizată de studiourile de radio din Timișoara și Seghedin 17.25: Stele de cinci stele – emisiune de muzică ușoară 17.55: Încheiere

10 OCTOMBRIE, DUMINICĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: Sinteza știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

Emisiunea radiofonică în limba română este difuzată zilnic între orele 16.00-18.00, pe undele medii cu frecvențele de 1188 kHz și 873 kHz.

Ecranul nostru

miercuri, 6 octombrie 2010 (m1 ora 14.00)
Reluare: vineri, 8 octombrie 2010 (m2 ora 9.25)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Între Cenadul din România și Cenadul-Unguresc din Ungaria s-a deschis temporar granița peste Mureș. Evenimentul a avut loc, într-un cadru festiv, în ziua de 24 septembrie, la pilonul fostului pod, care până în 1940 a legat cele două localități. Punctul de trecere a fost deschis timp de două zile. Încă de la primele ore ale dimineții, zeci de persoane așteptau atât pe malul românesc, cât și pe cel maghiar al Mureșului să treacă cu bacul, dintr-o țară în alta.

Realizator: Tiberiu Boca

MI-A ZIS ȘEFU:
VEZI-ȚI DE TREABĂ
CĂ ALTFEL ZBORI

UMOR

vidu.ro

Cazare ieftină la Centrul Cultural Românesc din Jula

Liceul „N. Bălcescu”, Școala Generală și Căminul de Elevi din Jula funcționează într-o clădire impozantă. Instituția oferă cazare la nivel superior.

În cadrul centrului dispunem de 5 camere de oaspeți cu câte 2 paturi și 5 camere cu câte 3 paturi. Acestea pot fi închiriate pe parcursul întregului an. Fiecare cameră are baie separată și un mic balcon.

Contacte și informații:

e-mail: romiskgvula@freemail.sulinet.hu
telefon: +36/30-692-7359

Vând casă pe drum principal (nr. 47) în Köröstarcsa, în apropiere fostei fabrici de paste făinoase, chiar și cu srl. Contact: +36-30/925-5583 (vorbim limba română).

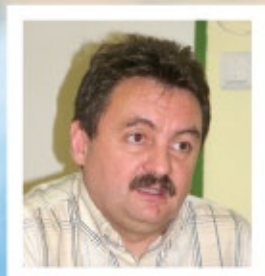
Vând teren îngădit pentru construcții la Jula, lângă poiana Dürer, într-o zonă rustică în dezvoltare, potrivit pentru întreprinderi turistice. Terenul are o suprafață de 10.444 m². Contact: +36-70/701-9286.

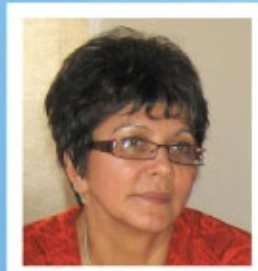
De vânzare casă în centrul comunei Chitighaz, str. Úttörő nr. 69, în apropierea școlii românești. Trei camere, încălzire cu convectoare (gaz) + șemineu, baie, WC separat, anexe, grădină îngrijită, suprafață totală 1388 m². Preț 5,2 milioane Ft. Contact: +36-1/786-3698.

Apariția săptămânalului „Foaia românească” este finanțată de:
Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”;
Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni, din București;
Secretariatul de Stat pentru Politică Națională și Minoritară, din Budapesta

GYULA - JULA

Dr. Csotye János
(Dr. Ioan Ciotea)

**Nagyné Martyn
Emília Veronika**
(Emilia Martin)

Dr. Ruzsa György
(Dr. Gheorghe Ruja)

Szucsigán Lászlóné
(Maria Sucigan)

**Szavazz a Magyarországi
Románok Kulturális
Szövetsége jelöltjeire!**

**Votați candidații
Uniunii Culturale
a Românilor din Ungaria!**

**Gyulán 465 személy szavazhat
a román kisebbségi önkormányzati választáson!**

**În Jula 465 de persoane au dreptul
să voteze la alegerea autoguvernării românești!**

A szavazás helyszíne: Gyula, Művelődési Ház, Béke sgt.

FOAIA
românească
1 octombrie 2010
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Rita Pátcaș, Anca Liana Butar, Ana Cioca Czesznak. Tehnoredactor: Ștefan Mihailov. Informatician: Ioan Ruja. Editura și redacția: **5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95.** Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károlyi M. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiş și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2010: 3 luni 1050 forinți; 6 luni 2100 forinți; 1 an 4200 forinți.